

УДК 342.951:314.151.3-054.73](477)

Чумак Володимир Валентинович,
доктор юридичних наук, професор, професор
кафедри державно-правових дисциплін юридичного
факультету Харківського національного університету
імені В.Н. Каразіна
e-mail: v.v.chumak@ukr.net
<https://orcid.org/0000-0002-6171-2250>

Іванцов Володимир Олександрович,
кандидат юридичних наук, доцент, заступник
декана факультету № 5 Харківського національного
університету внутрішніх справ
e-mail: v.a.ivantsov@gmail.com
<https://orcid.org/0000-0002-2904-0466>

ОСОБЛИВОСТІ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ СТАТУСУ БІЖЕНЦІВ ТА ОСІБ, ЯКІ ПОТРЕБУЮТЬ ДОДАТКОВОГО АБО ТИМЧАСОВОГО ЗАХИСТУ В УКРАЇНІ

У статті досліджено особливості правового регулювання статусу біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту в Україні. Встановлено сутність категорії «правове регулювання статусу біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту в Україні». Наголошено, що питання, пов'язані з біженцями та особами, які потребують додаткового або тимчасового захисту, регулюються Законом України «Про біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту», іншими нормативно-правовими актами, а також міжнародними договорами, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України. Підкреслено, що правовий інститут державної служби щодо біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту має комплексний характер і охоплює правові норми різних галузей національного права.

Ключові слова: особливості, правове регулювання, статус, захист, особи без громадянства, права біженців, судова практика, корупція, котреабанда товарів, доступ до правосуддя, Європейський суд з прав людини.

Chumak V., Ivantsov V. FEATURES OF THE LEGAL REGULATION OF THE STATUS OF REFUGEES AND PERSONS IN NEED OF ADDITIONAL OR TEMPORARY PROTECTION IN UKRAINE

The article examines the peculiarities of the legal regulation of the status of refugees and persons in need of additional or temporary protection in Ukraine. The essence of the category "legal regulation of the status of refugees and persons in need of additional or temporary protection in Ukraine" has been established. It was emphasized that issues related to refugees and persons in need of additional or temporary protection are regulated by the Law of Ukraine "On Refugees and Persons in Need of Additional or Temporary Protection", other regulatory legal acts, as well as international treaties, consent to the binding nature of which is provided by the Verkhovna Rada of Ukraine. It is emphasized that the legal institute of civil service regarding refugees and persons in need of additional or temporary protection has a complex nature and covers legal norms of various branches of national law.

It is emphasized that the method of legal regulation of the management of the state service in relation to refugees and persons in need of additional or temporary protection is a complex of methods, methods and means of legal influence on the organization and functioning of the units of the executive power and the activities of their personnel. Collectively, the applied means, methods and techniques that form the method of legal regulation in the studied area of public administration show how the state solves its law enforcement tasks regarding refugees and persons who need additional or temporary protection.

Key words: features, legal regulation, status, protection, stateless persons, refugee rights, judicial practice, corruption, smuggling of goods, access to justice, European Court of Human Rights.

Постановка проблеми. Організація і функціонування державної служби щодо біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту в Україні мають правове підґрунтя, постійно відчують на собі впорядковуючий вплив правового регулювання. «Суспільство на будь-якому етапі свого розвитку не може обходитись без особливого регулюючого механізму, який забезпечує і спрямовує поведінку людей, забезпечує взаємодію, цілісність та цілеспрямований розвиток державно-управлінських відносин. Вивчення процесів регулювання поведінки людей за допомогою правових норм як основних способів регуляції стає способом практичної політики в суспільстві» [1, с.57].

Варто зауважити, що на сьогоднішній день статус біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту в Україні має досить розгалужене нормативно-правове підґрунтя, яким забезпечується ефективність функціонування та незалежність вказаного інституту. Однак, зазначене не виключає факту

Випуск 10. Спецвипуск. 2021

наявності проблем у зазначеній сфері. Проте, якість правового регулювання, на наш погляд, полягає не тільки у регламенті юридичного змісту відповідного об'єкту, але й утвердженні закономірностей його реалізації у різних галузях суспільного життя. Так, немає ніякої користі від того чи іншого юридичного інституту, якщо статус останнього буде мати виключно декларативний характер. Аналогічна ситуація простежується із правовим регулюванням статусу біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту в Україні в конкретних сферах процесуального права, зокрема адміністративного, що викликає необхідність дослідження стану та особливостей цієї проблеми.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Питання правового статусу біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту останні декілька років постійно привертають увагу у дослідників та вчених різних правових наук. Так, окреслена тематика стала предметом наукових праць таких вчених як: О.М. Бандурка, Є.С. Герасеменко, О.А. Гончаренко, С.М. Гусаров, Я.О. Грабова, Р.А. Калюжний, І.Г. Ковалишин, А.М. Колодій, В.В. Кравченко, Ю.В. Мельник, В.В. Молдован, А.Ю. Олійник, В.Ф. Погорілко, О.Р. Посєдинок, П.М. Рабінович, О.М. Резнік, А.Л. Свящук, Г.С. Тимчик, Я.П. Турецька, А.Л. Чернявський, С.Б. Чехович та інші. Вказані вчені зробили значний внесок у розвиток науки адміністративного права, проте мало дослідженою залишається тематика визначення особливостей правового регулювання статусу біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту.

Таким чином, необхідність підвищення правового регулювання статусу біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту, наявність законодавчих та організаційних проблем у забезпеченні реалізації їх адміністративно-правового статусу, недостатність наукового опрацювання зазначеної тематики обумовлюють актуальність наукового дослідження особливості правового регулювання статусу біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту.

Метою статті є на основі аналізу вітчизняних наукових досліджень правового регулювання статусу біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту в Україні та норм вітчизняного законодавства встановити статус біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту.

Виклад основного матеріалу дослідження. Розпочати дослідження піднятого питання слід із аналізу змісту поняття «правове регулювання», яке має глибоку мультинаукову основу. Вихідний термін «регулювання», навколо якого будується сутність категорії «правове регулювання», походить від латинського слова «regulo» у значенні «улаштувати», «упорядкувати». Схожі визначення містяться у тлумачних словниках з російської та української мови, а саме: направляти розвиток, рух чого-небудь з метою упорядкувати, систематизувати; зрівнювати (хід, рух), розміряти, встановлювати в порядку; створювати умови для нормальної діяльності, функціонування чого-небудь і таке інше [2, с.4; 3, с.561; 4, с.543; 5, с.68; 6, с.18]. Таким чином, етимологічні визначення поняття регулювання в загальному масиві зводяться до того, що це процес націлений на упорядкування, забезпечення відповідності певним стандартам, умовам функціонування чого- або кого-небудь.

Дослідити також треба визначення поняття «регулювання» сформовані в межах управлінської та державо-управлінської науки де наведений термін сприймається вченими досить неоднозначно. У визначенні І.О. Щєбликіної та Д.В. Грибової регулювання – це вид управлінської діяльності, спрямований на усунення відхилень, збоїв, недоліків тощо в керованій системі шляхом розроблення і впровадження керуючої системою відповідних заходів. Регулювання покликане усунути всі недоліки, відхилення, зброї, виявлені у процесі контролювання. При цьому регулювальні заходи можуть застосовуватись на всіх попередніх етапах технології менеджменту (планування, організування, мотивування). Для цього вдаються до коригуючих дій, що базуються на виборі таких рішень: усунення відхилень; перегляд стандартів і критеріїв; усунення відхилень з переглядом стандартів і відхилень [7]. Досліджуючи зміст регулювання в сфері управління та, частково соціального управління, Р.Б. Головін довів, що дана категорії характеризується наступними ознаками [8]:

- по-перше, регулювання являє собою процес – послідовна зміна явищ, станів, змін в розвитку чого-небудь, а також сукупність послідовних дій, спрямованих на досягнення певних результатів, що складається з певних етапів або стадій: а) первинний вплив на свідомість регулюючого чинника (вплив природи, соціально-психологічних факторів, знайомство з текстом норми, наказом начальника і так далі); б) сприйняття і усвідомлення регулюючого чинника (з'ясування впливу і визначення можливих наслідків в результаті його обліку або ігнорування в поведінці людини); в) прийняття рішення і коригування поведінки [9, с.20 – 22];

- по-друге, регулювання являє собою вплив на поведінку людини, що має різноплановий характер: це і стихія природи, і особисті його природні потреби, і соціальні детермінанти;

- по-третє, регулювання - це і результат впливу на людину. Вчений звертає увагу на наступне: навіть якщо особа намагається ігнорувати вплив, регулювання все одно присутній [8, с.20 – 22];

- по-четверте, регулювання обумовлює поведінку людини по відношенню до інших людей у всіх сферах своєї діяльності (на роботі, в приватного життя тощо);

- по-п'яте, за допомогою регулювання забезпечується поведінка людини у взаєминах із зовнішнім світом. Особливістю регулювання даних взаємин є те, що воно носить односторонній характер. Наприклад, формулюючи інструкцію поведінки людини в умовах стихійного лиха, можна передбачити

вплив тільки на поведінку останньої. На стихію, в даному аспекті людської діяльності, вплинути не можна, можна тільки вгадати її поведінку, ґрунтуючись на науковому прогнозі і на попередньому досвіді.

- по-шосте, регулювання, як вплив може бути диференційовано на різні види [8, с.20 – 22].

Таким чином, наука управління розглядає регулювання у значенні впливу на управлінські відносини та учасників таких відносин з метою упорядкування їх поведінки до визначених стандартів у відповідній сфері управління. Варто відмітити, що етимологічні та управлінські трактування поняття «регулювання» частково переймаються юридично наукою та є основою змісту понять «правове регулювання» в цілому та «правове регулювання діяльності адвоката, як учасника адміністративного процесу» зокрема.

Так, у юридичній площині регулювання однотайно характеризується як вплив в різних інтерпретаціях, підтвердженням чого є положення юридичних енциклопедій та наукові праці вчених. У «Великому енциклопедичному юридичному словнику» за загальною редакцією Ю.С. Шемшученка, правове регулювання визначене як один з основних засобів державного впливу на суспільні відносини з метою їх упорядкування в інтересах людини, суспільства і держави. Правове регулювання забезпечуються за допомогою спеціально створеного державою механізму. Головними складниками цього механізму є такі: а) норми права; б) юридичні факти; в) власне правові відносини; г) акти реалізації прав та обов'язків суб'єктів суспільних відносин; г) правові санкції щодо порушників норм права. Процес правового регулювання також зумовлений рівнем правосвідомості й правової культури громадян [10, с.715; 11, с.43 – 44].

Щодо визначення вчених, то, наприклад, С.С. Алексєєв визначає правове регулювання, як результативний правовий вплив на суспільні відносини, який здійснюється за допомогою системи правових засобів з метою їх упорядкування, охорони та розвитку відповідно до суспільних потреб» [12, с.289; 13, с.240; 14, с.342; 15, с.44].

І.І. Лукашук стверджує, що правове регулювання – це здійснюваний в інтересах суспільства за допомогою норм права, вплив на поведінку учасників суспільних відносин з метою встановлення й упорядкування останніх [16]. На думку І.Я. Дюрягіна правове регулювання являє собою правовий організаційний вплив на суспільні відносини, який здійснюється з метою підтримання чинного режиму функціонування системи без її переходу в новий стан і полягає в забезпеченні упорядкованості суспільних відносин [17, с.84–85; 18, с.104 – 105].

С.М. Вележев зауважує, що регулювання у праві – це процес нормативного упорядкування, врегулювання суспільних відносин правом (нормами права, іншими юридичними засобами), що дозволяє визначити коло, рамки правового [19, с.245]. В той же час В.М. Сирих стверджує, що правове регулювання – це діяльність держави і суспільства, здійснювана в процесі підготовки й прийняття норм права, їх реалізації в конкретних відносинах та застосування державного примусу до правопорушників з метою досягнення стабільного правопорядку в суспільстві [20, с.148; 21, с.204].

Не менш цікавим є тлумачення запропоноване В.В. Гуціним, цитуємо: «Правове регулювання - це феномен, обумовлюючий упровадженням в життя громадськості права. У сутності, за цим терміном приховується механіка управління за допомогою права суспільними відносинами. Відповідно до положень теорії права дії права не здійснюється самостійно. Для цього потрібен спеціальний агрегат, який кожен раз призводить до дії правового механізму, коли виникають відповідні суспільні потреби та інтереси, задоволення яких об'єктивно можливо тільки за рахунок права [22, с.48].

Варто також звернути увагу на науковий підхід В.В. Нікітченко, який обстоює позицію про те, що правове регулювання – це важлива умова створення стабільного правового порядку, а також органів, інститутів і установ, здатних забезпечити захист і охорону від порушень тих прав і законних інтересів громадян та інших осіб, що закріплені діючими нормами права. Загальними соціальними цілями правового регулювання є досягнення соціально корисних результатів і насамперед створення необхідних умов для прогресивного розвитку і процвітання суспільства. Основними напрямками правового регулювання є: 1) закріплення та охорона нових суспільних відносин; 2) заборона певних суспільних відносин і поведінки; 3) зміна характеру відносин у певній сфері; 4) стимулювання розвитку певних суспільних відносин; 5) сприяння (за допомогою нових законів) виникненню і формуванню нових відносин і суспільних явищ [23, с.101].

Отже, концептуальні визначення категорії «правове регулювання» не дають однозначної відповіді на питання щодо сутності та змісту останньої. В межах вчених визначень трактування аналізованого поняття варіюються та набувають значення впливу, процесу, умови правопорядку, системи статистичних та динамічних елементів юридичної природи, типу державної діяльності, формату упорядкування соціуму і так інше. На наш погляд, розмаїття визначень показує те, що одноманітне, одновекторне тлумачення правового регулювання є некоректним, адже дана категорію має глибокий, комплексний зміст.

Так, на сьогоднішній день відповідно до ст. 2 Закону України «Про біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту» від 8 липня 2011 р. № 3671-VI [20] питання, пов'язані з біженцями та особами, які потребують додаткового або тимчасового захисту, регулюються Законом України «Про біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту», іншими нормативно-правовими актами, а також міжнародними договорами, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України.

Якщо міжнародним договором, згода на обов'язковість якого надана Верховною Радою України, встановлено інші правила, ніж ті, що містяться у Законі «Про біженців та осіб, які потребують додаткового

або тимчасового захисту», застосовуються правила міжнародного договору

Відповідно ст. 1 Закону України «Про біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту», біженець – це особа, яка не є громадянином України і внаслідок обґрунтованих побоювань стати жертвою переслідувань за ознаками раси, віросповідання, національності, громадянства (підданства), належності до певної соціальної групи або політичних переконань перебуває за межами країни своєї громадянської належності та не може користуватися захистом цієї країни або не бажає користуватися цим захистом внаслідок таких побоювань, або, не маючи громадянства (підданства) і перебуваючи за межами країни свого попереднього постійного проживання, не може чи не бажає повернутися до неї внаслідок зазначених побоювань [24].

Особа, яка потребує додаткового захисту – це особа, яка не є біженцем відповідно до Конвенції про статус біженців 1951 р. [24] і Протоколу щодо статусу біженців 1967 р. [25], але потребує захисту, оскільки така особа змушена була прибути в Україну або залишитися в Україні внаслідок загрози її життю, безпеці чи свободі в країні походження через побоювання застосування щодо неї смертної кари або виконання вироку про смертну кару чи тортур, нелюдського або такого, що принижує гідність, поводження чи покарання або загальнопоширеного насильства в ситуаціях міжнародного або внутрішнього збройного конфлікту чи систематичного порушення прав людини і не може чи не бажає повернутися до такої країни внаслідок зазначених побоювань. Особа, яка потребує тимчасового захисту – це іноземець та особа без громадянства, яка вимушена шукати захисту в Україні внаслідок зовнішньої агресії, іноземної окупації, громадянської війни, зіткнень на етнічній основі, природних чи техногенних катастроф або інших подій, що порушують громадський порядок у певній частині або на всій території країни походження [24].

У Статті 30 Закону України «Про біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту» зазначено, що Україна співпрацює з іншими державами, Управлінням Верховного Комісара Організації Об'єднаних Націй у справах біженців, іншими міжнародними організаціями з метою усунення причин виникнення проблеми біженців, поліпшення їх матеріального становища і вдосконалення правового статусу, а також повернення біженців у країну їх громадянської належності (підданства) або попереднього постійного проживання, а також у разі потреби їх переселення до інших країн у разі наявності відповідних міжнародних договорів [24].

Крім цього, у Статті 31 «Правовий статус осіб, яким надано статус біженця іншими державами - учасницями Конвенції про статус біженців 1951 року і Протоколу щодо статусу біженців 1967 року» Закону України «Про біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту» зазначено, що:

- Іноземці та особи без громадянства, яких визнано біженцями іншими державами - учасницями Конвенції про статус біженців 1951 року і Протоколу щодо статусу біженців 1967 року і які перебувають в Україні на законних підставах, користуються тими самими правами і свободами, а також несуть такі самі обов'язки, як і громадяни України, крім випадків, установлених Конституцією та законами України, а також міжнародними договорами, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України.

- Іноземці та особи без громадянства, яких визнано біженцями іншими державами - учасницями Конвенції про статус біженців 1951 року і Протоколу щодо статусу біженців 1967 року і які перебувають в Україні, не можуть бути вислані або примусово повернуті до країн, де їх життю або свободі загрожує небезпека за ознаками раси, віросповідання, національності, громадянства (підданства), належності до певної соціальної групи або політичних переконань.

- Іноземці та особи без громадянства, яких визнано біженцями іншими державами - учасницями Конвенції про статус біженців 1951 року і Протоколу щодо статусу біженців 1967 року і які перебувають в Україні, не можуть бути вислані або примусово повернуті до країн, де вони можуть зазнати катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання, або з якої вони можуть бути вислані або повернуті до країн, де їх життю або свободі загрожує небезпека за ознаками раси, віросповідання, національності, громадянства (підданства), належності до певної соціальної групи або політичних переконань.

- Іноземці та особи без громадянства, яких визнано біженцями іншими державами - учасницями Конвенції про статус біженців 1951 року і Протоколу щодо статусу біженців 1967 року і які перебувають в Україні на законних підставах та не мають дійсних проїзних документів для виїзду за кордон, мають право отримати такий документ у порядку, встановленому законодавством України [24, 26, с. 135].

Висновок. Метод правового регулювання управління державною службою щодо захисту прав біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту складає комплекс прийомів, способів і засобів юридичного впливу щодо організації і функціонування підрозділів виконавчої влади та діяльності їх особового складу. У сукупності застосовувані засоби, способи і прийоми, що утворюють метод правового регулювання в досліджуваній сфері державного управління, свідчать, яким чином держава вирішує свої завдання щодо біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту.

Правовий інститут державної служби щодо захисту прав біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту має комплексний характер і охоплює правові норми різних галузей національного права.

Перспективними подальшими науковими дослідженнями слід визначити особливості діяльності державних органів щодо захисту прав біженців та особами, які потребують додаткового або тимчасового

захисту.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. Нижник Н.Р. Государственно-управленческие отношения в демократическом обществе. К.: НАН Украины, Институт государства и права, 1995. 206 с.
2. Кравцова Т. Правова природа державного регулювання підприємницької діяльності. *Підприємництво, господарство і право*. 2003. № 8. С.3-6.
3. Даль В.И. Толковый словарь русского языка. Современная версия. М.: ЗАО Изд-во ЭКСМО-Пресс, 1999. 736 с.
4. Словник синонімів української мови : в 2.т. / А.А. Бурячок, Г.М. Гнатюк, С.І. Головошук та ін. К.: Наукова думка, 1999-2000. Т.2. 954 с.
5. Гуляєвська Г.Ю. Організаційно-правові аспекти державного регулювання нотаріальної діяльності в Україні: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07. Запоріжжя: Запорізький державний університет. 2004. 205 с.
6. Добровольська В.В. Правові засади державного регулювання підприємницької діяльності в Україні: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.04. Одеса: Одеська національна юридична академія. 2007. 226 с.
7. Щєбликіна І.О., Грибова Д.В. Основи менеджменту: навчальний посібник з дисципліни. Мелітополь : Вид. буд. Мелітоп. міськ. друк., 2015. 479 с.
8. Burbykaa M.M., Klochko A.N., Reznik O.N., (2016) Coordinating Activity of the Prosecutor's Office in the Sphere of Criminality Prevention of Ukraine. *International Journal Of Environmental & Science Education* 11, (18) pp, 11931-11941.
9. Головкин Р.Б. Правовое и моральное регулирование частной жизни в современной России: дисс. ... канд. юрид. наук: 12.00.01. Нижний Новгород. 2005.
10. Великий енциклопедичний юридичний словник / За ред. акад. НАН України Ю.С. Шемшученка. 2-е вид., переробл. і доповн. К.: Вид-во «Юридична думка», 2012. 1020 с.
11. Бевз С.І. Поняття та елементи механізму адміністративно-правового регулювання державного управління господарською діяльністю. *Прикарпатський юридичний вісник*. 2018. Випуск 4(25). С.43-47.
12. Алексеев С.С. Общая теория права. М.: Юр.лит-ра. 1982.
13. Скакун О. Ф. Теория держави і права : [підручник] / пер. з рос. Х. : Консум, 2001. 656 с.
14. Черданцев А.Ф. Теория государства и права: Учебник. М.: Юрайт, 2000. 432 с.
15. Попов С.В. Правовой механизм реализации конституционного права на работу в современных условиях: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.05. Луганськ: Східноукраїнський національний університет імені Володимира Даля. 2010. 416 с.
16. Лукашук И.И. Механизм международно-правового регулювання. К.: Вища школа, 1980. С. 62.
17. Дюрягин И. Я. Право и управление. М.: Юрид. лит, 1981. 168 с.
18. Подорожній Є.Ю. Особливості юридичної відповідальності у трудовому праві України: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.05. Харків: Харківський національний університет внутрішніх справ. 2016. 426 с.
19. Вележев С.М. Нормативность и казуальность права: дисс. ... канд. юрид. наук: 12.00.01. СПб.: Санкт-Петербургский университет МВД России. 2005. 339 с.
20. Сырых В.М. Теория государства и права: Учебник. М.: «Юстицинформ», 2001. 592 с.
21. Іншин М.І. Проблеми правового регулювання праці державних службовців України: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.05. Одеса: Одеська національна юридична академія. 2005. 452 с.
22. Саложников А.И. Административно-правовой режим общественной безопасности: дисс. ... канд. юрид. наук: 12.00.07. Москва: РГБ. 2005. 198 с.
23. Нікітченко В.В. Специфіка правового регулювання діяльності адвокатури в Україні. *Право і безпека*. 2011. №3(40). С.100-105.
24. Про біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту : закон України від 08.07.2011 № 3671-VI // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3671-17#Text>
25. Конвенція про статус біженців 1951 р. // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_011#Text
26. Чумак В. В. Адміністративно-правові засади діяльності поліції Грузії, країн Балтії та України: порівняльний аналіз : монографія. Харків : Константа, 2019. 490 с.

REFERENCES:

1. Nizhnik, N.R. (1995). Gosudarstvenno-upravlencheskie otnosheniya v demokraticheskom obschestve. [State-administrative relations in a democratic society]. 206. [in Russian].
2. Kravtsova, T. (2003). Pravova pryroda derzhavnoho rehuliuвання pidpriemnytskoi diialnosti. [Legal nature of state regulation of business activity]. *Pidpriemnytsstvo, hospodarstvo i pravo*. № 8. 3-6. [in Ukrainian].
3. Dal, V.I. (1999). Tolkovyyi slovar russkogo yazyika. [Explanatory dictionary of the Russian language]. 736. [in Russian].
4. Buriachok, A.A., & Hnatiuk, H.M., & Holovoshchuk, S.I. (1999-2000). Slovyk synonimiv ukrainskoi movy. [Dictionary of synonyms of the Ukrainian language]. v 2.t. T.2. 954. [in Ukrainian].

5. Huliaievska, H.Iu. (2004). Orhanizatsiino-pravovi aspekty derzhavnoho rehuliuвання notarialnoi diialnosti v Ukraini. [Organizational and legal aspects of state regulation of notarial activity in Ukraine]. *Dysertatsiia*. 205. [in Ukrainian].
6. Dobrovolska, V.V. (2007). Pravovi zasady derzhavnoho rehuliuвання pidpriemnytskoi diialnosti v Ukraini. [Legal basis of state regulation of business activity in Ukraine]. *Dysertatsiia*. 226. [in Ukrainian].
7. Shchablykina, I.O., & Hrybova, D.V. (2015). Osnovy menedzhmentu. [Basics of management]. *Navchalnyi posibnyk z dystsypliny*. 479. [in Ukrainian].
8. Burbykaa, M.M., & Klochko, A.N., & Reznik O.N., (2016) Coordinating Activity of the Prosecutors Office in the Sphere of Criminality Prevention of Ukraine. *International Journal Of Environmental & Science Education*. 11, (18) 11931-11941. [in English].
9. Golovkin, R.B. (2005). Pravovoe i moralnoe regulirovanie chastnoy zhizni v sovremennoy Rossii. [Legal and moral regulation of private life in modern Russia]. *Dissertatsiya*. [in Russian].
10. Shemshuchenko, Iu.S. (Ed.) (2012). Velykyi entsyklopedychnyi yurydychnyi slovnyk [A large encyclopedic legal dictionary]. 2-e vyd., pererobl. i dopovn. 1020. [in Ukrainian].
11. Bevz, S.I. (2018). Poniattia ta elementy mekhanizmu administratyvno-pravovoho rehuliuвання derzhavnoho upravlinnia hospodarskoiu diialnistiu. [Concepts and elements of the mechanism of administrative and legal regulation of state management of economic activity]. *Prykarpatskyi yurydychnyi visnyk*. Vypusk 4(25). 43-47. [in Ukrainian].
12. Alekseev, S.S. (1982). Obschaya teoriya prava. [General theory of law]. [in Russian].
13. Skakun, O. F. (2001). Teoriia derzhavy i prava. [Theory of the state and law]. *Pidruchnyk*. 656. [in Ukrainian].
14. Cherdantsev, A.F. (2000). Teoriya gosudarstva i prava. [Theory of Government and Rights]. *Uchebnik*. 432. [in Russian].
15. Popov, S.V. (2010). Pravovyi mekhanizm realizatsii konstytutsiinoho prava na pratsiu v suchasnykh umovakh. [Legal mechanism of implementation of the constitutional right to work in modern conditions]. *Dysertatsiia*. 416. [in Ukrainian].
16. Lukashuk, I.I. (1980). Mehanizm mezhdunarodno-pravovogo regulirovaniya. [The mechanism of international legal regulation]. 62. [in Russian].
17. Dyuryagin, I. Ya. (1981). Pravo i upravlenie. [Law and administration]. 168. [in Russian].
18. Podorozhnyi, Ye.Iu. (2016). Osoblyvosti yurydychnoi vidpovidalnosti u trudovomu pravi Ukrainy. [Peculiarities of legal responsibility in the labor law of Ukraine]. *Dysertatsiia*. 426. [in Ukrainian].
19. Velezhev, S.M. (2005). Normativnost i kazualnost prava. [Normativity and causality of law]. *Dissertatsiya*. 339. [in Russian].
20. Syiryih, V.M. (2001). Teoriya gosudarstva i prava. [Theory of Government and Rights.]. *Uchebnik*. 592. [in Russian].
21. Inshyn, M.I. (2005). Problemy pravovoho rehuliuвання pratsi derzhavnykh sluzhbovtziv Ukrainy. [Problems of legal regulation of work of civil servants of Ukraine]. *Dysertatsiia*. 452. [in Ukrainian].
22. Sapozhnikov, A.I. (2005). Administrativno-pravovoy rezhim obschestvennoy bezopasnosti. [Administrative and legal regime of public security]. *Dissertatsiya* 198. [in Russian].
23. Nikitchenko, V.V. (2011). Spetsyfika pravovoho rehuliuвання diialnosti advokatury v Ukraini. [The specifics of legal regulation of advocacy activities in Ukraine]. *Pravo i bezpeka*. №3(40). 100-105. [in Ukrainian].
24. Pro bizhentsiv ta osib, yaki potrebuiut dodatkovoho abo tymchasovoho zakhystu. (2011, July 8). [On refugees and persons in need of additional or temporary protection]. *Zakon Ukrainy №3671-VI*. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3671-17#Text> [in Ukrainian].
25. Konventsii pro status bizhentsiv. (1951). [Convention on the Status of Refugees]. Retrieved from: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_011#Text [in Ukrainian].
26. Chumak, V. V. (2019). Administratyvno-pravovi zasady diialnosti politsii Hruzii, krain Baltii ta Ukrainy: porivnialnyi analiz. [Administrative and legal principles of police activity in Georgia, the Baltic states and Ukraine: a comparative analysis]. *Monohrafiia*. 490. [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції: 11.05.2021